

Силабус курсу:

Психолого-педагогічне консультування у професійній діяльності (вибіркова)

Ступінь вищої освіти:	Магістр
Спеціальність:	053 Психологія та освітній коучинг
Рік підготовки:	1
Семестр викладання:	весняний
Кількість кредитів ЄКТС:	5.0
Мова(-и) викладання:	українська
Вид семестрового контролю	залік

Автор курсу та лектор:

к. психол. наук, доцент Побокіна Галина Миколаївна

вчений ступінь, вчене звання, прізвище, ім'я та по-батькові

доцент кафедри практичної психології та соціальної роботи

посада

pobokina@snu.edu.ua	+38-066-923-16-16	+38-066-923-16-16 Viber, телеграм	аудиторія за розкладом
електронна адреса	телефон	месенджер	консультації

Анотація навчального курсу

Цілі вивчення курсу:

Метою лекційних занять спрямованість на отримання поглиблених теоретичних знань, практичних умінь і навичок у галузі психологічних аспектів психоконсультативної роботи відповідно до сучасних наукових уявлень, забезпечення фахової компетентності психологів у професійній сфері. Під час вивчення курсу студенти знайомляться з теоретичними концепціями психолого-педагогічного консультування, опановують понятійний і термінологічний апарат дисципліни, опановують навички і техніками ведення консультативної бесіди, формують вміння вибудовувати логічну послідовність консультативного процесу та окремої консультації.

Метою самостійної роботи за дисципліною є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять, без участі викладача; розвиток творчих здібностей та активізація розумової діяльності студентів; формування в студентів потреби безперервного самостійного поповнення знань; розвиток морально-вольових зусиль; поглиблення, узагальнення та закріплення знань, які студенти отримують у процесі навчання, а також застосування цих знань на практиці.

Результати навчання:

Знання: Сформувати цілісну систему знань з психолого-педагогічного консультування, що стосуються феномену, загальних засад, методології, структури, функцій, історії розвитку та її провідних сучасних тенденцій. Розкрити напрями та види, а також конкретні психоконсультативні техніки, методи та особливості психолого-педагогічного консультування. Навчити майбутніх психологів ставити конкретні цілі психоконсультативної роботи та використовувати відповідні методи; аналізувати хід психоконсультативного процесу, розуміти сутність змін, що відбуваються. Організувати та проводити

консультативні бесіди з різними категоріями клієнтів та різноманітними запитамі.

Вміння: Розвиток здатності проводити психологопедагогічне консультування з питань навчання, виховання і розвитку в освітньому середовищі, формування готовності використовувати отримані знання у консультативній діяльності практикуючого психолога та навчально-виховній.

Передумови до початку вивчення: Для засвоєння дисципліни повинні бути знання з: загальна психологія, вікова психологія, психологія особистості, соціальна психологія, основи психологічного консультування, психодіагностика, психологія конфлікту, психологія сім'ї.

Мета курсу (набуті компетентності)

Мета викладання дисципліни отримання студентами поглиблених знань, умінь і навичок у галузі психологічних аспектів психоконсультативної компетентності психологів у професійній сфері.

Вивчення даного навчального курсу призначене для формування, удосконалення та розвитку у здобувача вищої освіти наступних компетентностей:

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК4. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК5. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК6. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК7. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК8. Здатність розробляти та управляти проектами.

ЗК9. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності

СК3. Здатність обирати і застосувати валідні та надійні методи наукового дослідження та/або доказові методики і техніки практичної діяльності.

СК4. Здатність здійснювати практичну діяльність (тренінгову, психотерапевтичну, консультаційну, психодіагностичну та іншу залежно від спеціалізації) з використанням науково верифікованих методів та технік.

СК5. Здатність організовувати та реалізовувати просвітницьку та освітню діяльність для різних категорій населення у сфері психології.

СК6. Здатність ефективно взаємодіяти з колегами в моно- та мультидисциплінарних командах.

СК7. Здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.

СК8. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію.

СК9. Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.

СК11. Здатність розробляти та впроваджувати інноваційні методи психологічної допомоги клієнтам у складних життєвих ситуаціях.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливих знань із різних джерел із використанням сучасних інформаційно-комунікаційних технологій.

ПРН 4. Робити психологічний прогноз щодо розвитку особистості, груп, організацій

ПРН 5. Розробляти програми психологічних інтервенцій (тренінг, психотерапія, консультування тощо), провадити їх в індивідуальній та груповій роботі, оцінювати якість.

ПРН 6. Розробляти просвітницькі матеріали та освітні програми, впроваджувати їх, отримувати зворотній зв'язок, оцінювати якість.

ПРН 8. Оцінювати ступінь складності завдань діяльності та приймати рішення про звернення за допомогою або підвищення кваліфікації.

ПРН 9. Вирішувати етичні дилеми з опорою на норми закону, етичні принципи та загальнолюдські цінності.

ПРН 12. Здійснювати аналітичний пошук відповідної до сформульованої проблеми наукової інформації та оцінювати її за критеріями адекватності.

ПРН 13. Здійснювати адаптацію та модифікацію існуючих наукових підходів і методів до конкретних ситуацій професійної діяльності.

Структура курсу

№	Тема	Години (Л/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
1.	Психоконсультація: ранні дослідження проблеми та її сучасний статус. Види і засоби психологічного консультування.	денне 2/0/2 заочна 0,2/0/0,2	Історичні передумови становлення психоконсультації. Місце консультування у системі психологічного знання. Основна мета, предмет та завдання психоконсультації. Принципи психологічного консультування. Види психологічного консультування та вимоги до їх проведення. Методи психологічного консультування. Сфери застосування психоконсультативних практик.	Аналіз ситуацій. Практичні вправи. Індивідуальні завдання. Опитування
2.	Теоретичні напрями психологічного консультування. Сучасні вимоги до особистості та професійної готовності консультанта.	денне 2/0/2 заочна 0,2/0/0,2	Психоаналітичний напрям у консультуванні. Гуманістичний напрям у психологічному консультуванні. Біхевіористичний напрям у консультуванні. Когнітивний напрям у психологічному консультуванні. Екзистенційний напрям у психологічному консультуванні. Роль і місце консультанта у психологічному консультуванні. Вимоги до особистості консультанта: модель ефективного професіонала. Система цінностей консультанта-психолога. Вплив професійної діяльності на особистість консультанта-психолога.	Аналіз ситуацій. Практичні вправи. Індивідуальні завдання. Опитування
3.	Процесуальний аспект організації консультативної взаємодії. Консультативний контакт.	денне 2/0/2 заочна 0,2/0/0,2	Вимоги до організації та етапи психоконсультативної бесіди. Підготовчий етап. Діагностичний етап. Корекційний (реорієнтаційний) етап. Контрольний (завершальний) етап. Консультативний контакт, завдання та особливості його організації. Взаємозв'язок характеру консультативного контакту із теоретичною орієнтацією психолога. Техніка психологічного консультування. Використання технік консультування на різних етапах консультативного процесу. Особливості проведення довготривалих консультацій. Ефективність консультативного процесу у психологічному консультуванні.	Аналіз ситуацій. Практичні вправи. Індивідуальні завдання. Опитування

№	Тема	Години (Л/ПЗ)	Стислий зміст	Інструменти і завдання
4.	Індивідуальне та групове психоконсультавання. Професійні особливості психологічного консультавання.	денне 2/0/2 заочна 0,5/0/0,5	Основні завдання та цілі індивідуального психоконсультавання. Переваги та недоліки індивідуального консультавання. Групове консультавання: переваги та недоліки. Основні методи групового консультавання. Типологічні характеристики клієнтів, котрі звертаються до психолога-консультанта. Основні ролі та соціальні функції особистості психоконсультанта.	Аналіз ситуацій. Практичні вправи. Індивідуальні завдання. Опитування
5.	Психолого-педагогічне консультавання в освітній сфері.	денне 2/0/2 заочна 0,2/0/0,2	Класифікація запитів у сфері психолого-педагогічного консультавання. Консультавання батьків та педагогів щодо взаємодії з дітьми різного віку. Консультавання з розвитку здібностей школярів. Консультавання з проблем шкільної адаптації та успішності. Консультавання з проблем профілактики дитячої злочинності, наркоманії та алкоголізму.	Аналіз ситуацій. Практичні вправи. Індивідуальні завдання. Опитування
6.	Зміст і організація психологічного консультавання з приводу подружніх проблем.	денне 2/0/2 заочна 0,2/0/0,2	Основні проблеми консультавання подружніх пар. Основні прийоми, які використовуються при роботі з подружжям. Технологія роботи з різними проблемами, з якими звертається подружжя до консультанта.	Аналіз ситуацій. Практичні вправи. Індивідуальні завдання. Опитування
7.	Спеціальні проблеми психологічного консультавання.	денне 2/0/2 заочна 0,5/0/0,5	Консультавання клієнтів із суїцидними намірами. Консультавання у випадку смерті близької людини. Консультавання клієнтів, котрі переживають втрату при розлученні. Особливості бесіди з умираючою людиною. Клієнти з тривожною поведінкою. Клієнти із страхом і фобіями. Вороже налаштовані та агресивні клієнти. Клієнти з підвищеними вимогами	Аналіз ситуацій. Практичні вправи. Індивідуальні завдання. Опитування
8.	Загальна кількість аудиторних годин:	денне 14/0/14 заочне 2/0/2		

Рекомендована література

- 1 Євдокимова Н.О., Опанасенко Л.А, Іванцова Н.Б. Психологічні основи професійного консультавання: навчальний посібник. Миколаїв: Ліон, 2015. 384 с.
2. Надвичина Т.Л. Основи психоконсультавання: навч. посіб./ упоряд. і ред.. Т. Л. Надвичина. Тернопіль: ТНЕУ, 2019. 194 с.
3. Каліщук С. М. Психолого-педагогічна матриця макrogenезу "картини світу" майбутніх психологів-консультантів. С. М. Каліщук. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія : Психологічні науки. 2020. Вип. 3. С. 22-30.
4. Афанасьєва Н. Є. Психолого-педагогічне консультавання фахівців екстремального профілю: теорія, методологія, практика: [монографія] / Афанасьєва Н. Є. Харків: НУЦЗУ, 2017. 315 с.

5. Осадько О. Технології психологічного консультування. – К.: Ред. загальнопед. газ., 2005. – 128 с.
6. Постоного В.Г. Програма формування педагогічної культури батьків / За ред. В.Г. Постоного – К., 2003. – 108 с.
7. Доній В.М. Життєві кризи особистості: Науково-методичний посібник: У 2 т./ В. М. Доній, Г. М. Несен, Л. В. Сохань, І. Г. Єрмаков та ін. – К.: ІЗМН, 1998. – Ч. 2. – 568 с.
8. Яценко Т. С. Теорія і практика групової психокорекції: активне соціально-психологічне навчання: Навч. посіб. – К.: Вища шк., 2004. – 679 с.
9. Яценко Т. С., Чобітько М. Г., Доцевич Т. І. Малюнок у психокорекційній роботі психолога-практика [на матеріалі психоаналізу комплексу тематичних малюнків]. – Черкаси: “Брама”, видавець Вовчок О. Ю., – 2003. – 216 с.
10. Цимбалюк І. М. Психологічне консультування та корекція. – Навч. посібн. Модульно-рейтинговий курс. випр. і доп. – К., 2007.
11. Хомич Г.О., Ткач Р.М. Основи психологічного консультування: Навч. посібник. – К.: МАУП, 2004. – 152 с.
13. Васьківська С.В. Основи психологічного консультування: підруч. / С. В. Васьківська. – 2-ге вид. Київ: НікаЦентр. 2011. – 424 с
14. Зайченко І.В., Теслюк В.М., Каленський А.А. Основи педагогічної майстерності та етика викладача вищої школи : підручник. К. : Видавництво Ліра-К, 2017. 484 с.
15. Етика : навч. посіб. Зза ред. В. О.Лозового. К. : Юрінком Інтер, 2004. 224 с.
16. Іванова О. В., Корсун С. І., Москалюк Л. М. Психологія: вступ до спеціальності: навч. посібник. К.: Центр учбової літератури, 2013. 184с.
17. . Подшивайлова Л. І. Вступ до спеціальності: психологія. Модуль 2: навч. посіб. / Лідія Іванівна Подшивайлова. –К. : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2011. – 220 с.
18. Яблонська Т. М., Булатевич Н. М. Етичні виміри діяльності психолога в практиці психологічного консультування. PSYCHOLOGICAL JOURNAL. 2018. №5 (15). С. 237-251

Методичне забезпечення

1. Панок В.Г. Основи психологічної допомоги: теорія та практика психоконсультування: навч. посібник / В. Г. Панок, Я. В. Чаплак, Я. Ф. Андрєєва, Чернівці: ЧНУ. 2019. 356 с.
2. Біскуп В.С. Психологія професійної діяльності. Підручник / Автори-упорядники: В.С. Біскуп, А.Н. Гірняк, Г.С. Гірняк, З.І. Крупник, Т.Л. Надвична, С.К. Шандрук, О.М. Яремко Тернопіль: ВПЦ «Університетська думка», 2022. 226 с.
3. Самошкіна Л. М. Основи психологічного консультування: навчальний посібник /за ред. чл.-кор. АПН України, проф. Е. Л. Носенко. – Д.: Вид-во ДНУ, 2011. – 332 с.

Оцінювання курсу

За повністю виконані завдання студент може отримати визначену кількість балів:

Інструменти та завдання	Кількість балів
Участь в обговоренні	10 (по 1,43 балів за 1 ЛК)
Практичні заняття	28 (7 практичних по 4 бали за 1 ПК)
Самостійна робота (контрольні роботи, реферати, есе, презентації, опрацювання наукової літератури тощо)	32
Підсумковий екзаменаційний (заліковий) тест	30
Разом	100

Шкала оцінювання студентів

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Політика курсу

Плагіат та академічна доброчесність:

Під час виконання завдань здобувач має дотримуватись політики академічної доброчесності. Запозичення (використання ідей, розробок, тверджень, статистичних або експериментальних відомостей інших авторів) повинні бути оформлені відповідними посиланнями на першоджерела. Списування або копіювання є категорично забороненими. Перевірка текстів на унікальність здійснюється однаково для всіх здобувачів. Здобувачі вищої освіти самостійно виконують навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей).

Перезарахування кредитів, отриманих у неформальній освіті:

Здобувач вищої освіти може пройти певні онлайн-курси, які пов'язані з темами дисципліни, на онлайн-платформах. При поданні документу про проходження курсу студенту можуть бути перезараховані певні теми курсу та нараховані бали за завдання.

Завдання і заняття:

Усі завдання, передбачені програмою курсу мають бути виконані своєчасно і оцінені в спосіб, зазначений вище. Аудиторні заняття мають відвідуватись регулярно. Пропущені заняття (з будь-яких причин) мають бути відпрацьовані з отриманням відповідної оцінки не пізніше останнього тижня поточного семестру. В разі поважної причини (хвороба, академічна мобільність тощо) терміни можуть бути збільшені за письмовим дозволом декана.

Поведінка в аудиторії:

На заняття здобувачі вищої освіти вчасно приходять до аудиторії відповідно до діючого розкладу та обов'язково мають дотримуватися вимог техніки безпеки.

Під час занять здобувачі вищої освіти:

- дотримуються етичних правил поведіння;
- знаходяться на своєму навчальному місці;
- не заважають викладачу проводити заняття та іншим здобувачам навчатися.

Під час контролю знань здобувачі вищої освіти:

- є підготовленими відповідно до вимог даного курсу;

- розраховують тільки на власні знання (не шукають інші джерела інформації або «допомоги» інших осіб);
- не заважають іншим;
- виконують усі вимоги викладачів щодо контролю знань.